

మొక్కుబడి

ఇంకే ఊళ్లనూ తనక్కావలసిన సొకర్యాలు లేవన్నట్లుగా వెళ్లి తిరువతి కొండ మీదనే పీఠం వేసుక్కూచున్న వెంకటేశ్వరస్వామివారికి, వద్దావతమ్మకూ మధ్య ఉన్నది కేవలం వైరభక్తే అని చెప్పక తప్పదు. ఒక్కోమారు అత్యవసరమైన భక్తి, మరుక్షణంలో ఇతడితో తాను కాబట్టి వేగుతున్నదనుకుంటూ ధుమధుమలూ.

అయితే, ఇక్కడ ఒక విషయం స్పష్టం చేయాలి. ఈ వైరభక్తికి గురి అవుతున్న వెంకటేశ్వరస్వామి తిరువతి దేవుడే కానీ, ఈ వద్దావతమ్మ మాత్రం ఆయన దేవేరి కాదు; ఆ దేవేరి పేరు పెట్టుకున్న ఓ మానవమాత్రురాలు. నెల్లూరు జిల్లా గూడూరు తాలూకాలోని చింతవరం గ్రామ వాస్తవ్యురాలు. ప్రతి సారీ స్వామివారితో చేసుకున్న అగ్రిమెంటు ప్రకారం మొక్కుబళ్ళు చెల్లించాలనుకున్నప్పుడల్లా తిరువతికే పోవడం, అక్కడ స్వామి వారితోపాటు పీఠం వేసుక్కూచున్న విశ్వనాథ్ ఇంట్లో దిగడం లాంటి ఇక్కట్లు తప్పనందుకు కోవంగా ఉన్న ఓ భక్తురాలు.

నదరు దేవుడు పూర్తిగా ఆంధ్రుడున్నూ, పైగా ఆంధ్రుల ఇష్టదైవమున్నూ కాబట్టి, ఆయన్ను తిరువతి నుంచి పోయి ఇతర రాష్ట్రాల్లో ఉండమని చెప్పడం లేదు వద్దావతమ్మ. (ఆయన వల్ల మనకు వచ్చే డబ్బు, దర్శా ఇతర రాష్ట్రాలకు దక్కనీలేమ్మనుకునేటంతగా ఆమెలో "ఆంధ్రుల ఆత్మగౌరవం" నశించలేదు.) కానీ, మన రాష్ట్రంలోనే ఫస్ట్ క్లాస్సైన హైదరాబాద్ లేదా? కృష్ణా నది ఒడ్డున విజయవాడ లేదా? చల్లని విశాఖవట్టుం లేదా? ఇవన్నీ కాదని ఆయన తిరువతి వెళ్లి కూచోవడం చూస్తుంటే, ఈ దేవుళ్లకు కొన్ని మహిమలున్నా ప్రవంచ జ్ఞానం తక్కువనిపిస్తుంటుందామెకు. అది చాలనట్లు, అక్కడెక్కడో సిఘ్నాలో ఉద్యోగం చేస్తున్న విశ్వనాథ్ను తీసుకొచ్చి తన దేవస్థానం కొలువులోనే ఆఫీసరుగా ఉంచుకోవడం దేనికీ? పైగా ఆ దేవస్థానానికి ఏవేవో కొనడానికంటూ అతణ్ణి విదేశాలక్కూడా పంపి, అహం తలకెక్కేటట్లు చెయ్యడం దేనికీ?

ఈ కారణాల్ని బట్టి చూస్తే, ఆమె ఆ స్వామిని ఏనాడో బాయ్ కాల్ చేసేసి ఉండవలసింది. కానీ, ఎప్పటికప్పుడు ఆయనతో లావాదేవీలు తప్పడంలేదు. బల్లవేలు దగ్గరున్న మంగమ్మత్రయ్య ఆస్తి అంతా వారసులకు పోకుండా కొంత

స్వామివారికి మొక్కుబడి చెల్లించడంలోనూ వెసులు బాటు ఉందని ఆమె నమ్మకం. ఆ భక్తురాలి అమాయకత్వం వెనుక దాగిన మూర్ఖత్వాన్ని గడుసుతనాన్ని సైతం ఈ కథ తెలియజెపుంది.

తనక్కూడా రావాలనుకున్నా సీతయ్య వాళ్ల చేలల్లో ఫలసాయం తమ మెట్ట పొలాల్లో కన్నా కాస్త వెనకడుగునే ఉండాలనుకున్నా తన ఇంట్లో పిల్ల, పెద్దా కలిసి బోరింగ్ కొట్టలేక చస్తుంటే తన మీద పోటీగా ఎదురింటే తులశమ్మ బంగారు గాజులు కుడవపెట్టి వేయించుకున్న కరెంటు బోరింగ్ పనిచెయ్యకుండా పోవాలనుకున్నా - అలాంటి సందర్భాల్లో మొక్కుకోవడం తప్పతుందా? మొక్కుకున్నాక తిరువతికి వెళ్లి విశ్వనాథ్ ఇంట్లో దిగడం, దిగాక వాళ్ల నడమంత్రపు దర్శాల్ని గమనించడం తప్పతుందా? విశ్వనాథ్ తండ్రి వద్దావతమ్మకు మేనమామ. తానే దానకర్ణుడిననుకుంటూ అయినవాళ్ళకూ, కాని వాళ్ళకూ అన్ని వేళలా సంతర్పణలు చేసి అత్తగారిచ్చిన ఆస్తిసంతా హారతికర్పూరంలా ఆర్చేసి, కొడుకు చదువుక్కూడా కష్టం తెచ్చిన ఘనుడు.

ఆర్చేసుకోడానికి అందరికీ ప్రతాపం ఉంటుంది కానీ, తిరిగి అమర్చుకోవడం అందరికీ నులుపు కాదుగదా? అదంతా తన తండ్రికే చెల్లింది. అంతా పోగొట్టుకున్నాక విశ్వనాథ్ కి కాలేజీ ఫీజుక్కూడా గతిలేక వాళ్లు విలవిల్లాడుకోంటే, తన తండ్రి జాలి తలచి ఎన్నిసార్లు అప్పివ్వలేదు? వడ్డీ తీసుకున్నాడే అనుకో-అయినా, అంత నులభంగా అప్పిచ్చేవాళ్ళవరీ రోజుల్లో?

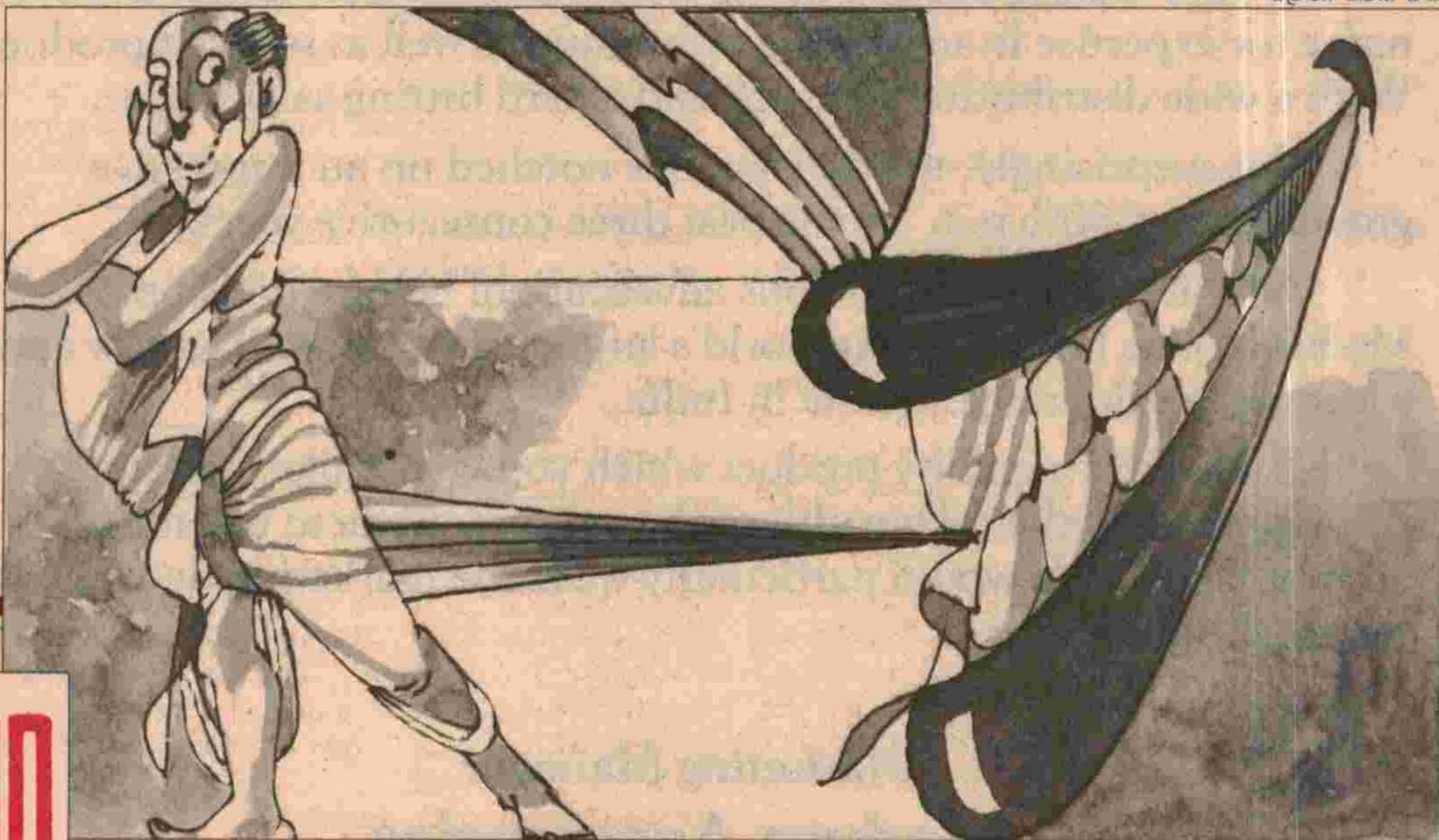
ఆమె ఇలా ఆలోచిస్తున్నంతలో, ఆమె భర్త కాంతయ్య పొలం నుంచి వచ్చాడు. వస్తూనే, వాకిట బోరింగ్ కొట్టి కాళ్ళు కడుక్కుని తువాలతో తుడుచుకుంటూ, "అన్నం వడ్డిస్తావా?" అన్నాడు.

అతడలా అడగడంతో, ఆ రోజు వద్దావతమ్మకు కోవం తెప్పించిన వారి సంఖ్య - తిరువతి దేవుడితో, విశ్వనాథ్ తో కలిసి - మూడయింది.

"ఏం? వడ్డిస్తే భోంచేసి కారులో వెళ్ళాలా? విమానంలో వెళ్ళాలా? బళ్ళేది ఆ జానెడు పొలానికే గదా?" అందామె.

వాతావరణంలో అలా తుపాను వచ్చే సూచనలున్నప్పుడు, శరణాగతి తప్ప మరే మంత్రమూ పారదన్నది ఇన్నోళ్ళ వైవాహిక జీవితంలో గట్టిగా ఏర్పరచుకున్న అభిప్రాయం. అందుచేత అతడు తన మొహంలోంచి రకరకాల చిరునవ్వుల్ని ఆమె మీదికి ఫోకస్ చేస్తూ, "అబ్బేబ్బే, నాకేం తొందర? ముందు నీ తిరువతి ప్రయాణం

చిత్రాలు: పి.ఎస్. బాబు

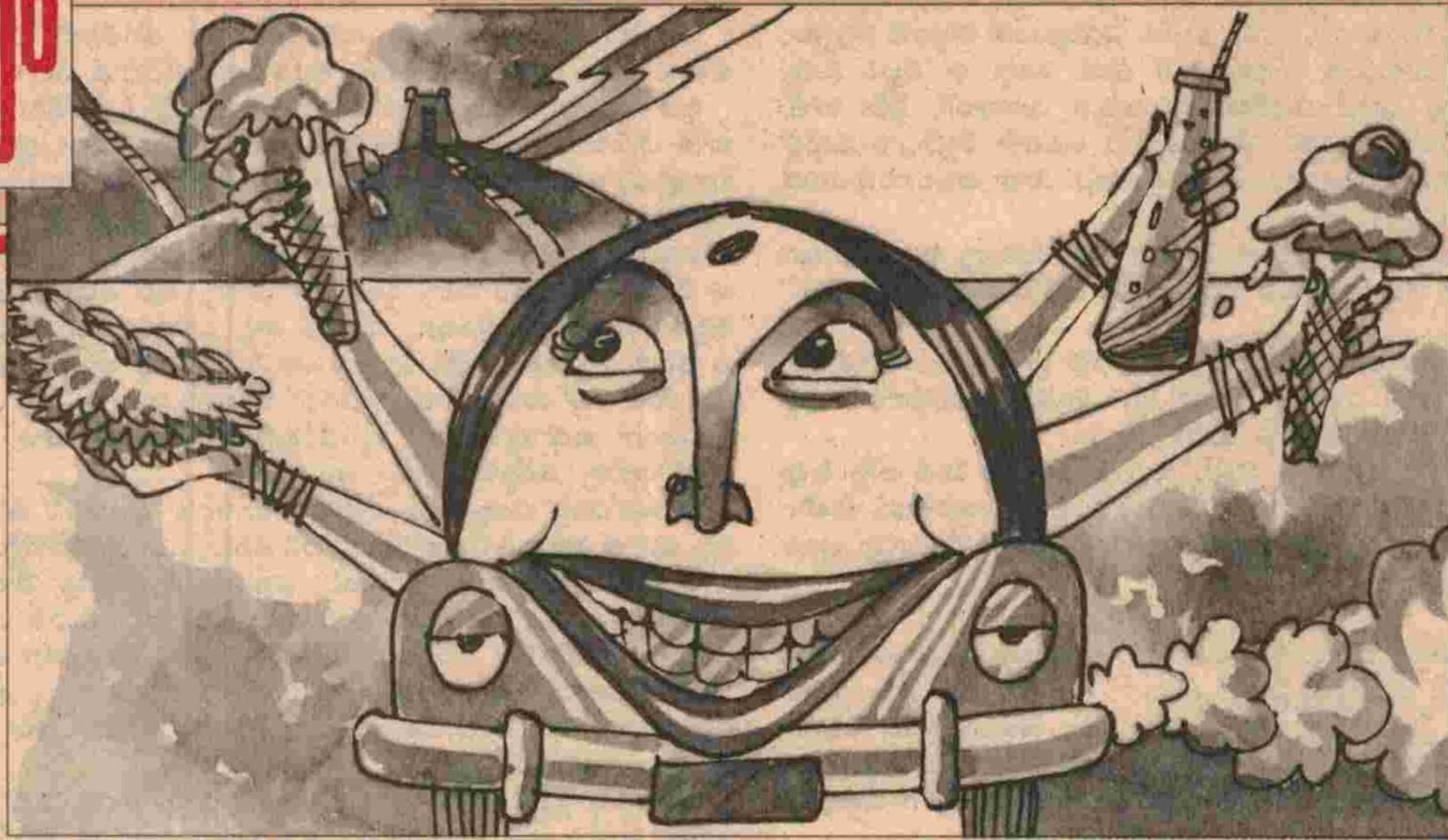

ఎ

దుకు చెబుతున్నానంటే, ఒక్కోసారి దాని నవ్వులు చూస్తుంటే ఒంటిమీద వంచె నిలవదు మీకు.

రి పొడుగునా కూల్ డ్రింకుల్లో, ఐస్ క్రీముల్లో, పనస తొనల్లో ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసేసింది.

డా

ఎక్కడనుంచి చూసుకున్నావా? నన్ను కూడా తోడు రమ్మంటావా?" అన్నాడు.

అయితే, ఇప్పటి పరిస్థితిలో అతడి వ్యూహం ఫలించడానికి బదులు కొంచెం బెడిసికొట్టింది.

"నాకు మీ తోడేమీ వెలగబెట్టనక్కర్లేదుగానీ, ఇంటి దగ్గర జాగ్రత్తగా నిర్మాకం చెయ్యండి చాలు. నేను ఇంట్లో లేను గదా అని రోజూ సాయంత్రమయ్యేసరికి పంచాయతీ బోర్డు వాళ్ల టీ.వి. దగ్గర చెక్కర్లు కొట్టకుండా, ఇంట్లో గేదెల మేత సంగతి చూడండి. పాలు పిండే వాణ్ణి రోజూ పొద్దున్న నాలుగంటలకే లేవండి. లేవకుంటే వాడి మొహం మీద చన్నీళ్లు పోయ్యండి. వినబడుతోందా?"

"స్పష్టంగా."

"హాన్యం అఘోరించినట్టే ఉంది. ఈ మూడ్రోజులూ నేనూ, పిల్లలూ ఇంట్లో ఉండం కాబట్టి, మా వంతు లీటరు పాలు కూడా డిపోజిట్ పోసేయ్యండి. మీ వాడుక్కు ఓ పావు చాలు."

"చాల్యాలూ."

"నేనింట్లో లేకుండాడం చూసి ఆ సావిత్రమ్మ ఒళ్లంతా ఊగిస్తూ, అన్నయ్యా, రెండు కర్రపాకు రెమ్మలున్నాయా? అంటూ వస్తుంది. ఇద్దారే, జాగ్రత్త. ఎందుకు చెబుతున్నానంటే, ఒక్కోసారి దాని నవ్వులు చూస్తుంటే ఒంటిమీద వంచె నిలవదు మీకు."

భర్తకలా ఆదేశాలిచ్చి, భోజనం పెట్టి, పొలానికి పంపించాక పద్మావతమ్మ తన తిరువతి యాత్ర ఈ మారు విశ్వనాథ్ బోడి దర్బాలకు నవాలుగా ఉండాలంటే ఏం చెయ్యాలి అలోచించసాగింది.

ఎందుకంటే, దారిన పొయ్యే దానయ్యలగా చేసి వచ్చేయ్యడానికిదేం మామూలు యాత్ర కాదు.

ఆమె ఆమె ఓ అత్యవసర పరిస్థితిలో స్వామికి వెయ్యిన్నూటపదహార్లు నమర్చిస్తానని మొక్కుకుంది. కానీ, తీరా అనుకున్న పని నెరవేరాక, అదేమంత కష్టసాధ్యమైన పని కాదనీ, అంత చిన్నపనికి వెయ్యిన్నూటపదహార్లు కమిట్ కావడం పొరపాటనీ అనిపించి పశ్చాత్తాపంతో ఓ వారం రోజుల పాటు ఆమెకు అన్నహితవు పోయింది. అయినా, స్వామి యందు గట్టి విశ్వాసంగల పాత కాలపు భక్తురాలు కాబట్టి, ఏ రోజైనా రాత్రి నిద్రలో స్వామి తనకు న్యమ దర్శనమిచ్చి, "అంత పెద్ద మొత్తాన్ని ఎందుకు వేస్తు చేస్తావే నత్యకాలప్పిల్లా! భక్తితో ఇచ్చిన తులసిదళం కన్నా నేను డబ్బుకు విలువ ఇవ్వను. నా మాట విన అయిదో, వదో వట్టుకెళ్ళి హుండీలో వేసేయ్యి" అని ఉపదేశం చేస్తాడన్న ఆశతో కొన్ని రోజులపాటు పగలూ, రాత్రీ అదే పనిగా నిద్రావస్థలోనే ఉండిపోయింది కానీ, ఆ స్వామి మాత్రం మిగతా విషయాల్లో ఎంత భక్తవత్సలుడైనప్పటికీ, డబ్బు విషయాల్లో మాత్రం ఆమెకన్నా గట్టివాడవడం వల్లనేమో, గవ్వచిప్పగా మొహం తప్పించి తిరుగుతూ, ఆమె నిద్రించే నమయాల్లో చింతవరం గ్రామ పాలిమేరల్లోకైనా రాకుండా ఉండిపోయాడు.

కానీ, అలా గవ్వచిప్పగా ఉండిపోయినంత మాత్రానే ఈ భక్తురాలు వేరు దారి లేదన్నట్టుగా వెయ్యిన్నూటపదహార్లు తెచ్చి హుండీలో దాఖలు చేస్తుందని ఆ స్వామి భ్రమపడితే మాత్రం ఆయనకు నిజంగా ప్రపంచజ్ఞానం లేనట్టే

అర్థం. ఇలాంటి ధర్మనూజ్ఞాల్ని ఇట్టే విడగొట్టగల పద్మావతమ్మ కాస్త దివ్య దృష్టితో ఆలోచించేసరికి, తాను స్వామివారికి మొక్కుబడిని చెల్లించే వచిత్ర కార్యక్రమానికంతా కలిపి వెయ్యిన్నూటపదహార్లు ఖర్చు చేస్తానని అనుకున్నట్టుగా గ్రహించింది. అంటే, డబ్బు ఖర్చయినా, ఈ మారు తను ప్రత్యర్థులందరినీ డెక్క చించి డోలు వాయిచేటంత దర్బాగా యాత్ర చెయ్యవచ్చునని వివరణ ఇచ్చుకుంది.

దాంతో ప్రతిసారి యాత్రలకు తన పిల్లల్లో ఒక్కరంటే ఒక్కర్ని తప్ప మరెవ్వరినీ గింజుకున్నా వెంట రానివ్వని పద్మావతమ్మ, ఈ మారు పిల్లలిద్దరితో పాటు పరివారాన్ని (అంటే వనిమనిషి వుల్లమ్మను కూడా) బయల్దేరదీసింది. మామూలుగావైతే డెక్క బన్నుల్లో ఎక్కి కూచుని తను నన్నగా, పొట్టిగా ఉంది కాబట్టి అర టీకెట్టి తీసుకుంటానంటూ ప్రభుత్వ బన్ను కండక్టర్లతో ద్వంద్వ యుద్ధం చేసే మనిషి, ఈ మారు అందరికీ నూపర్ డీలక్స్ బన్నులో కండక్టర్ అడిగినంత డబ్బు ఇచ్చి వుల్ టీకెట్లు తీసింది.

తి

రువతిలో దిగక, ఈ మారు విశ్వనాథ్ ఇంట్లో దిగకుండా ఏదైనా పెద్ద హోటల్లో రూము తీసుకోవాలనిపించిందామెకు. కానీ, ఇప్పటిదాకా ప్రతి సారి తను తిరువతికి వచ్చినప్పుడల్లా విశ్వనాథ్ దంపతులు ఇష్టం ఉండే, లేక నకల మర్యాదలు చెయ్యడం, కొండ ప్రయాణానికి ఏర్పాట్లు చెయ్యడం, తిరిగి ప్రయాణమయ్యేటప్పుడు ఏదో ఒక విలువైన వస్తువు తెచ్చి తన నంచీలో కుక్కడం లాంటివి చేస్తున్నారు. అందుచేత ఇప్పుడు తను హోటల్లో దిగిందని విశ్వనాథ్కు ఆచూకీ తెలిస్తే, ఇంకో మారెప్పుడైనా మళ్ళీ వాళ్ళింట్లో దిగడానికి ఎబ్బెట్టుగా ఉంటుందనిపించి, మనసు మార్చుకుని ఆటో రిక్షాలో వెళ్లి నవరివారంగా వాళ్ళింట్లో దిగింది.

నౌకరు కుర్రాడు వాళ్ల సామాన్లన్నీ లోపల పెట్టడం, తర్వాత కుశల ప్రశ్నలు, కాఫీలు అయ్యక విశ్వనాథ్ ఆఫీసుకు వెళుతూ, "టాన్లో గుళ్లకు వెళ్లేందుకు కారు కావలిస్తే నౌకరు కుర్రాడితో చెప్పి నాకు ఫోన్ చేయించు వద్దా" అన్నాడు.

"అక్కర్లేదులే" అంది పద్మావతమ్మ. ఎప్పుడూ లేని దర్బాతో నవ్వుతూ.

స్నానాలూ, భోజనాలూ కానిచ్చి కాసేపు రెస్టు తీసుకున్నాక తమతోపాటు విశ్వనాథ్ పిల్లల్ని కూడా వెంటబెట్టుకుని టాక్సీలో తిరుచానూరు, కపిలతిర్థం వెళ్ళిచ్చిందామె. దారి పొడుగునా కూల్ డ్రింకుల్లో, ఐస్ క్రీముల్లో, పనస తొనల్లో వాళ్లను ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసేసింది.

ఆ రాత్రి వంటమనిషి వడ్డిస్తుండగా విశ్వనాథ్ కుటుంబంతో కలిసి భోంచేస్తున్నప్పుడు "ఇదిగో విశ్వం, మీరందరూ కూడా రేపు మాతో కొండకు రాకూడదూ? టాక్సీల్లో వెళదాం" అంది.

"నాకు ఆఫీసులో పనుంది వద్దా. అదీకాక, ఇంతమంది దేనికీ? డబ్బు దండగ" అన్నాడు విశ్వనాథ్.

"దండగేముంది? స్వామి డబ్బుంది కదా?"

అదేమిటో అర్థం కాక విశ్వనాథ్ మొదట తెల్లబోయాడు కానీ, ఆమె అనలు విషయం వివరించేసరికి పెద్దగా నవ్వడం ప్రారంభించాడు - "ఇదేమిటి, ఇంత సౌకర్యం గల మొక్కుబళ్ళున్నాయని నేనెప్పుడూ వినలేదే?" అంటూ.

ఆ మాటలకు వద్దావతమ్మ ఉడుక్కుని, తమ గ్రామాల్లో ఆచారం అంతేనని చెప్పి, అందుకు ఉదాహరణగా కొత్తపాలెం కమలమ్మా తుపాకుల పెద్ద నరనమ్మా మోపూరి చిన్నక్కా, అదార్లుగారి ఆండాళమ్మా లాంటి ఉద్దండుల కేసుల్ని కోట్ చేసింది కానీ, అవేమీ భాతరు చెయ్యకుండా విశ్వనాథ్ నవ్వుతూ, "మొత్తానికీ మొక్కుబడి లాభకరంగానే ఉంది వద్దా! ఈ లెఖన సువ్య రేపిక్కడ టానో బ్యూటీ పార్లర్ కు వెళ్లి అక్కడ మసాజింగ్, స్టీమ్ బాత్, నెయిల్ పాలిషింగ్ లాంటివి చేయించుకుని అదంతా స్వామివారి వద్దుల్లో రాసేస్తే మాత్రం ఆయన కాదంటాడా? ఆ స్వామి కూడా అలంకారప్రియుడే కదా?" అన్నాడు.

దాంతో వద్దావతమ్మ మరింత క్షాత్రంగా, "నువ్వేమన్నా అనుకో బాబూ! మీరు వచ్చినా రాకున్నా ఈ దఫా మాత్రం మేం టాక్సీలోనే వెళ్లదల్చుకున్నాం" అంది.

భజనాల తర్వాత టీవీలో ఏదో మంచి ఢిల్లీ ప్రోగ్రాం ఉందన్నారుకానీ, వద్దావతమ్మ వాళ్లు మర్నాడు పొద్దున్నే లేచి కొండకు బయల్దేరాలి కాబట్టి పెందరాళో పడుకోవాలని మేడ మీదికి వెళ్ళారు.

అక్కడ హాల్లో వాళ్ల కోసం నౌకరు కుర్రాడు పరువుల మీద ఇస్త్రీ పీట్లు సర్దుతుంటే, పిల్లలు సోఫాలో చేరగిలబడి కునికీపాట్లు వడసాగారు. ఈలోగా వుల్లమ్మ హాల్లోని ఫర్నిచర్ నీ, అడ్డాల్ని పోకేసుల్ని ఒక్కొక్కటి చూస్తూ అటూ ఇటూ తిరుగుతోంది.

వద్దావతమ్మ ఓ మూల పేముకుర్చీలో నీరసంగా కూచుంది. ఆమెకా హాల్లోని సామాన్లన్నీ పాతవే అయినా, ఈమారు అటు వక్క స్టాండు మీద ఏదో వస్తువు సిల్కూ కవరు కప్పి ఉంచినట్లుంటే, ఏమిటా అనుకుంటూ వెళ్లి కవరు తీసి చూసింది. అదో చిన్న టీ.వీ.సెట్టు. ఆమె దాన్ని నలువేపులా ఆశ్చర్యంగా పరిశీలించడం గమనించి, ఈలోగా పరువులు సర్దడం పూర్తి చేసిన నౌకరు కుర్రాడు అక్కడికి వచ్చాడు.

"పోయిన నెల అయ్యగారు జపాన్ వెళ్లినప్పుడు తెచ్చారమ్మగారూ. కొత్త మోడల్. పోర్టబుల్ అయినా, కలర్, రిమోట్ కంట్రోల్ అన్నీ ఉన్నాయి. రెండు సెట్లు తెచ్చి, ఒకటి వాళ్లక్కయ్యగారికిచ్చారు. ఇది రెండోది" అంటూ చెప్పుకోచ్చాడు వాడు.

"కింద హాల్లో ఉన్న కలర్ టీ.వీ. చాలనట్లు, ఇంకొకటెందుకో - మెహర్బానీ" అనుకుంది వద్దావతమ్మ. డబ్బెక్కువయ్యే కొద్దీ మనుషులకు వట్టవగ్గాలుండవేమో!

ఆమెకారాత్రి సరిగా నిద్రవట్టలేదు. దానికితోడు అశాంతితో తనకేం నిమిత్తం లేదన్నట్లుగా ఎదురుగా గోడ మీద పెద్ద పటంలో నీలం రంగు బల్బుకాంతుల కింద వెంకటేశ్వరస్వామి చిరునవ్వులొలికిస్తూ ఉండడం ఆమె కోపాన్ని ఎక్కువ చేసింది.

ఈ దేవుడికి మాత్రం వట్టవగ్గాలున్నాయా అని! హుండీలో డబ్బు చేరుతున్న కొద్దీ ఇద్దరు పెళ్లాలు కావాల్సి వచ్చే - తిరుచానూరులో ఆవిడా,

ఈ ఊళ్లో బీబీ నాందారమ్మాను. ఆయనకిద్దరు పెళ్ళాలున్నప్పుడు, ఆయన కొలువులో వని చేసే పెద్దమనుషులకు రెండు కలర్ టీ.వీలైనా లేకపోతే ఎలా అందగిస్తుంది పావం?

అయినా, మనుషులు తాము ఒకప్పుడు ఎలా ఉండేవారో, ఎన్నిసార్లు అప్పుల కోసం పరుగెత్తేవారో అంత తొందరగా మరిచిపోతే ఎలా?

అడిగినప్పుడల్లా అప్పలివ్యడమే కాకుండా అప్పట్లో విశ్వనాథ్ ను అల్లుణ్ణి కూడా చేసుకుందామని నాన్న ఉబలాటవడ్డాడంటే, ఏదో మేనల్లుణ్ణి తమలో కలుపుకుని ఆస్తిసంతా అప్పగిద్దామనే తప్ప, వాళ్ళకేదో వేలాంతరాల ఆస్తులు కొల్లబోతున్నాయని కాదు. అయితే, సంతర్పణలు చేసే తండ్రి పక్కనే ఉంటే ఆ ఆస్తిసంతా కృష్ణార్పణం అవుతుందన్న భయం పిల్లనిచ్చే తండ్రికి ఉండడం, ఆ భయంతో ఇల్లరికం రమ్మనడం తప్పా? అమ్మో, అది తప్పే అయినట్లూ, తమకు అస్తులే అక్కర్లేనట్లూ, ఇల్లరికం వెళ్ళే వాళ్ళు మనుషులే కానట్లూ ఆ తండ్రి కొడుకులు పెట్టిన పోజులు ఎన్నని! అందుకే ఇలాంటి అడుక్కు తినే మనుషుల్లో మనకు పొత్తు కుదరదు పొమ్మన్నాడు నాన్న.

నిజంగా అడుక్కుతంటూనే ఉండవలసింది - ఆ తరువాత అదేదో ఫారిన్ ఛాన్సు, ఉద్యోగమూ వచ్చి ఉండకపోతే.

ఈ ఆలోచనల్లో వద్దావతమ్మ పొద్దున నాలుగుదాకా మేలుకుని ఉండడం వల్ల, ఇహ ఆ తరువాత నిద్రపోయేదేమిటని తనవాళ్లనందర్నీ లేవగట్టింది.

అందరూ కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని, ప్రయాణానికి తయారై మేడ దిగి వచ్చేసరికి, వంటమనిషి టిఫిన్ తయారుచేస్తోంది. కానీ, ఈసారి మాత్రం తాను ఇంటి టిఫిన్ కు కనిపెట్టుకునే బావతు కాదని నర్సులకూ తెలియ జేయదలచుకున్న వద్దావతమ్మ, బైమయిపోతోందని చెప్పి ఆటోరికై తెప్పించింది. తమ వెంట విశ్వనాథ్ చిన్న కొడుకు ద్వారకను కూడా ఎలాగో నచ్చజెప్పి బయల్దేరింది.

ఇహ అక్కణ్ణుంచి వీరావేశం వచ్చినట్లుగా డబ్బు ఖర్చు పెట్టిందామె. ఆటోలో నరాసరి ఏ.సి. హెటల్ కు వెళ్ళాక అక్కడ అందరికీ టిఫిన్ బిల్లు వినబై రూపాయలు; తర్వాత కొండ మీదికి రానూపోనూ టాక్సీకి రెండోదలూ; అక్కడ కాటేజీకి, దర్శనానికి, స్పెషల్ భజనానికి రెండోదల యాబై; పిల్లలకు గుండ్లు చేయించాక వాళ్లకూ, ద్వారకకూ టోపిలకు అరవై; విశ్వనాథ్ ఇంట్లోనూ, ఊళ్లో తన పార్టీలోని అమ్మలక్కలకూ ఇచ్చేందుకై పాతిక లక్షలకు వందా; ఈ మొక్కుబడికంతా కారణభూతుడైన స్వామివారి హుండీలో వది; కొండ దిగి వచ్చాక పిల్లలకు కారుబొమ్మలకు డెబ్బై అయిదూ.

కానీ, ఇంత ఉదారంగా ఉన్నా తాను చివర్న విశ్వనాథ్ దగ్గర ఓడిపోక తప్పడం లేదేమో అనిపించిందామెకు. కారణం - ఆ సాయంత్రం ఆమె తను తెచ్చిన కొండ లక్షలు ఓ నాలుగు విశ్వనాథ్ భార్యకు ఇవ్వబోతుంటే, వక్కనే ఉన్న విశ్వనాథ్ అన్న మాటలు: "ఏం, వద్దా! ఇదీ స్వామి డబ్బు లోనిదేనా? అయినా, ఇవి ఊరికి తీసుకెళ్లి తెలిసినవాళ్ళకెవరికైనా ఇవ్వ వచ్చుగదా? ఇక్కడ మాకు రోజూ ఎవరో ఒకరు తెచ్చిస్తూనే ఉంటారు."

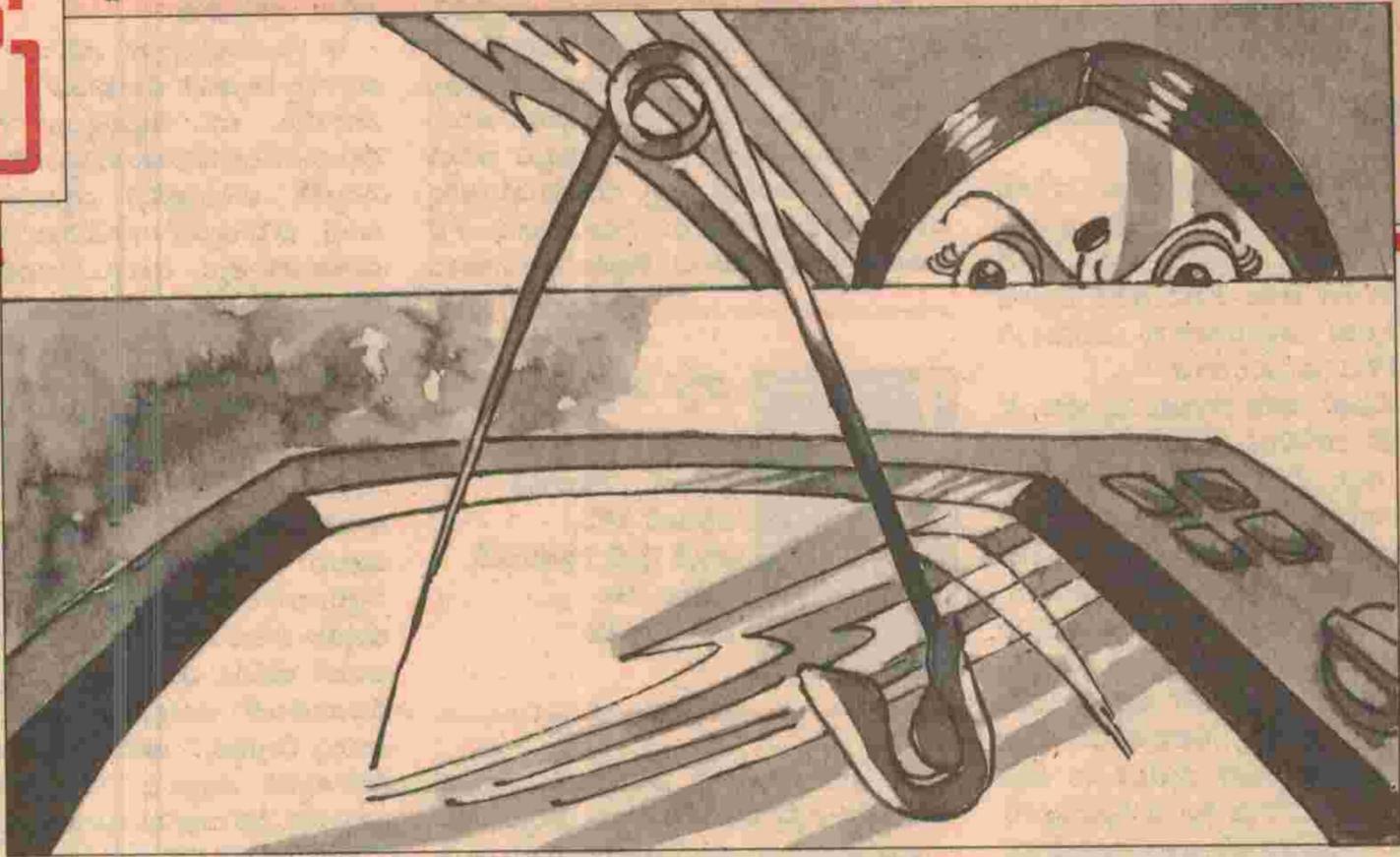
"ఆ తెచ్చిచ్చే వాళ్లలో నేనూ ఒకర్ననుకోరాదూ?" అని ఆమె నవ్వేస్తూ

ప్ర

యన కొలువులో వనిచేసే పెద్దమనుషులకు రెండు కలర్ టీవీలైనా లేకపోతే ఎలా అందగిస్తుంది పావం?

ఫీ పిన్ను తీసుకుని, దాని ములికితో టీవీ స్క్రీను మీద అటూ ఇటూ గీరింది.

లడ్డులు అందించింది కానీ, లోపల కోపం రగిలింది. ఆ కోపంలో ఆమె వెయ్యిన్నూటవదహార్ల యాత్ర సాకుతో తిరువతి దగ్గరున్న ఏర్పేడు, గుడి మల్లం, చిత్తూరు దగ్గరున్న కాణిపాకం లాంటి చోట్లకు వెళ్లి రావాలనుకున్న మనిషిల్లా ఆ ప్రోగ్రాంలన్నీ కేస్సిల్ చేసుకుని, తాము మర్నాడు పొద్దున్నే తిరుగు ప్రయాణమని చెప్పేసింది.

ఇంకొక్క రోజైనా ఉండి బడలిక తీర్చుకుని వెళ్లమని విశ్వనాథ్, అతడి భార్య చెప్పినా ఆమె వినిపించుకోలేదు.

ఆ రాత్రి కూడా ప్రయాణపు బడలిక సైతం వద్దావతమ్ముకు కంటిమీదికి నిద్ర తెప్పించలేకపోయింది.

ఇలాంటిప్పుడే ఆమెకు చికాకు ఎక్కువవుతుంటుంది - ఈ ఊళ్లో వెలిసి ఉండడం ద్వారా తన ఓర్పును పరీక్షిస్తున్న వెంకటేశ్వరుడి మీద. మరి ఆయన వేరే ఊళ్లో ఉంటే, అక్కడ విశ్వనాథ్ లాంటి చుట్టల ఇల్లు లేదు కాబట్టి, ప్రతిసారీ యాత్రకు వెళ్లినప్పుడక్కడ హోటళ్లో బస చేస్తుందా అంటే - ఏం, ఎందుకు చెయ్యదు?

ఈ దేవుడికి మంచి బుద్ధి వుట్టి తమ పొలాల్లో ఆదాయం ఒకటికి నాలుగింతలు కావాలే తప్ప - అప్పుడు హోటళ్లో బస చెయ్యడమే కాదు, ధర్మసత్రాలు కూడా కట్టించేంత మనిషి తాను.

రాత్రి ఒంటిగంటవుతోంది. వక్కనే వరువుల మీద పిల్లలూ, పుల్లమ్మూ ఒళ్లు తెలీకుండా నిద్రపోతున్నారు.

అంతటా నిశబ్దం.

మూ లనున్న కొత్త టీ.వీ. మీది కవరు ఎవరో తలగించి నట్లున్నారు. టీ.వీ. స్క్రీను పాలు కారుతున్నంత తెల్లగా, సునువుగా, స్పటికంలా మెరుస్తోంది. చుట్టూ ఉన్న లైనింగ్ బంగారు గిలుసులా సొగసులు చిమ్ముతూ కవిస్తోంది.

వద్దావతమ్ము కోపంగా లేచింది. అడుగులు చప్పుడు కాకుండా మెల్లగా టీ.వీ. దగ్గరికి వెళ్లి, దాని అడుగు భాగంలో ఉన్న స్విచ్‌ని, బటన్‌నూ వట్టి గట్టిగా, బలంగా గుంజింది.

ఆ గుంజడంలోని తాకిడికి లోపల ఏదో వదులైనట్లు టప్ మన్న శబ్దం వినిపించాక, ఆమె తన మెళ్లని తాళిబొట్టు దారానికి వేళ్లాడే సేఫ్టి పిన్నొకటి చేతిలోకి తీసుకుని, దాని ములికితో టీ.వీ. స్క్రీను మీద అటూ ఇటూ గీరింది. తను చేస్తున్నది ఎవరూ గమనించలేదని నిర్ధారణ చేసుకున్నాక, వెళ్లి నిమ్మళంగా తన వరువుపై వడుకుంది.

తర్వాత ఆమెకు ఎంత హాయిగా నిద్ర వట్టిందంటే, పొద్దున ప్రయాణానికి తైమవుతోందంటూ పుల్లమ్మ లేపేవరకూ మెలకువ రాలేదు.

మరో గంటకల్లా నౌకరు కుర్రాడు వాళ్ల సామాన్లన్నీ అటో రిక్షలో నర్చుతున్నాడు. వంటమనిషి వాళ్లందరికీ బ్రీలో కాఫీలు తెచ్చి అందిస్తోంటే, విశ్వనాథ్ భార్య వాళ్లందరినీ ఈమారు బ్రహ్మాత్సవాలకు తప్పకుండా రమ్మని చెబుతోంది.

ఇంతలో అక్కడికి వచ్చిన విశ్వనాథ్ నౌకరు కుర్రాణ్ణి కేకేసి పిలిచి, "మేడ

మించి కొత్త టీ.వీ. తీసుకురా" అన్నాడు.

వద్దావతమ్ముకు గుండె అగినంతవ్వనైంది.

"అమధ్య జపాన్ నుంచి రెండు టీ.వీ.లు తెచ్చాను వద్దా. ఒకటి మా అక్కయ్యకూ, రెండోది నీకూ. మొన్న నువ్వు వచ్చినప్పుట్టుంచి చెబుదామను కుంటుంటే, నువ్వు నీ యాత్రతో హైరానా వడుతుంటివి" అన్నాడు విశ్వనాథ్.

నౌకరు కుర్రాడు మేడమీది నుంచి టీ.వీ. తెచ్చి అట్టపెట్టెలో బిగించి, అటో రిక్షలో ఓ మూల నర్చించాడు.

దాని స్విచ్, బటన్ వదులైపోయి ఉండడమూ, స్క్రీను గీరుకుపోయి ఉండడమూ ఎవరూ గమనించినట్లు లేదు.

"దాన్ని బస్సులో జాగ్రత్తగా తీసుకెళ్లండి. చాలా నున్నితమైన టీ.వీ. ఏ పార్కు పాడైనా-చివరకు స్విచ్‌లూ, బటన్నూ కూడా-మళ్లీ వేయించాలంటే ఒక్కొక్కటి వెయ్యి రూపాయలకు పైనే అవుతుంది" అన్నాడు విశ్వనాథ్.

"ఇప్పుడేవన్నీ ఎందుకు విశ్వం?" అని బలహీనంగా నవ్వింది వద్దావతమ్ము.

అందరికీ వీడ్కోలు చెప్పి, పిల్లలతో, పుల్లమ్మతో కలిసి అటోలో ఎక్కి కూచున్నాక, డ్రైవరుతో నేరుగా బస్టాండుకు తీసుకుపోమ్మని చెప్పిందామె. పుల్లమ్మ నిరుత్సాహపడింది.

అనుకోకుండా అందమైన టీ.వీ. బహుమతిగా వచ్చిందకు యజమానురాలు తమందరినీ దారిలో హోటలుకు తీసుకెళ్లి మరింత ఉత్సాహంగా ఖర్చు పెడుతుందనుకుందామె.

బస్టాండుకు చేరగానే ఆ నమయానికి బయల్దేరుతూ కనిపించిన డెక్కు బస్సులో సామాన్లనూ, పరివారాన్నీ చేరవేసి తానూ ఒక మూల సీట్లో కూల బడింది వద్దావతమ్ము.

బస్సు బస్టాండు దాటి, విష్ణుప్రియా హోటలు దాటి, వేగం వుంజుకుని ఓవర్ బ్రిడ్జి మీది కెక్కుతోంటే, ఆమెకు అధఃపాతాళానికి జారిపోతున్నట్లుగా ఉంది.

ఎదురింటి తులశమ్మను మొహం మీద చీకట్టినట్లుగా తన ఇంటికి ధగధగలాడుతూ చేరవలసిన కొత్త టీ.వీ. ఇలా తయారైంది.....అయినా, తన తప్పేముంది? విశ్వనాథ్ ముందుగా చెప్పకపోయె. ఇన్నాళ్లూ తన మొక్కు బళ్లన్నీ ఆవురావురని అందుకుంటున్న ఆ వెంకన్న అయినా కళ్లో కనబడి చెపితేనేం? విశ్వాసం లేని దేవుడు!

బస్సు వేగానికి బయటి నుంచి వచ్చి మొహానికి తగిలే చల్లగాలి స్పర్శను ఏమాత్రం అనుభవించలేకుండా ఉన్న మనస్సులో, తటాలున ఓ వింత భావన తళుక్కుమంది.

విశ్వనాథ్ చెప్పినదాన్ని బట్టి కొత్త టీ.వీ.కి బటన్ కానీ, స్విచ్ కానీ కొత్తవి వేయించాలంటే అయ్యే ఖర్చు వెయ్యి రూపాయల పైచిలుకు - అంటే మొదట్లో తను స్వామికి సమర్పిస్తానని మొక్కుకున్న మొత్తం.